

Niet opgenomen fragmenten

Verspreid over het boek *Antroposofie en astronomie* zijn een aantal passages uit de originele astronomische brieven weggelaten. Hiervoor is gekozen omdat dit om mededelingen gaat die de toenmalige lezer attendeerden op verschijnselen aan de hemel die *destijds* konden worden waargenomen. Toch willen we de lezer deze fragmenten niet onthouden.

Venus en Mercurius als morgenster en avondster

Fragment uit de brief van maart 1928 (7. Rundschreiben I).

Dit hoort in hoofdstuk 7 op blz. 76 in de eerste alinea op regel 9, na: 'bepaald jaar is te zien':

Op dit moment is Mercurius morgenster, onder gunstige omstandigheden kan hij worden gezien rond 22 maart omdat hij dan zijn grootste elongatie bereikt. Vanaf mei is hij alweer avondster en begin juni is er weer de mogelijkheid om hem te kunnen ontdekken; daarna nog een paar maal in de loop van het jaar. Venus is momenteel morgenster, komt op 1 juli in bovenconjunctie met de zon, en zal dus komende nazomer en herfst weer in volle pracht aan onze avondhemel stralen.

Mars in oppositie I

Fragment uit de brief van april 1928 (8. Rundschreiben I).

Dit hoort in hoofdstuk 8 op blz. 80 aan het einde van de 1e alinea:

Men zal zich misschien nog wel de enigszins onwetenschappelijk aandoende ophef kunnen herinneren die ontstond in de zomer van 1924 rond de toenmalige oppositie van Mars. Sindsdien heeft Mars ons alweer een keer in dezelfde positie bezocht, namelijk in november 1926, maar bleef toen op grotere afstand van de aarde. Ook dit jaar komt hij weer in oppositie met de zon.

Jupiter in oppositie en conjunctie

Fragment uit de brief van april 1928 (8. Rundschreiben I).

Dit hoort in hoofdstuk 8 op blz. 81 tussen regel 2 en 3:

Voor dit jaar op 29 oktober [de oppositie, vert.], de conjunctie op 6 april (vandaar dat Jupiter op dit moment niet zichtbaar is). Een jaar geleden waren de data 22 september en 1 maart.

Mars in oppositie II

Fragment uit de brief van april 1928 (8. Rundschreiben I).

Dit hoort in hoofdstuk 8 op blz. 81 tussen regel 6 en 7:

Hij [Mars, vert.] komt dit jaar op 21 december in oppositie met de zon en begint juist vanaf nu in de vroege ochtenduren op te komen. Vanaf juli zal hij voor middernacht opkomen, en vervolgens steeds vroeger tot het einde van het jaar.

De lusvorming van Saturnus en Mars

Fragment uit de brief van april 1928 (8. Rundschreiben I).

Dit hoort in hoofdstuk 8 op blz. 81 tussen de 3e en de 4e alinea:

In het vorige voorjaar [van 1927, vert.] boden de sterren van Schorpioen een duidelijk houvast om de lusvorming van Saturnus te kunnen volgen. Dit jaar bevindt Saturnus zich helemaal in het oostelijke deel van Schorpioen, wat niet zulke goede vergelijkingsmogelijkheden biedt. Niettemin zal de retrograde beweging, die al werd ingezet op 29 maart en duurt tot 17 augustus, met het blote oog goed te volgen kunnen zijn. De sterren in Tweelingen en Stier zullen ook voor Mars in de tweede helft van het jaar tot volgend voorjaar goede houvast bieden om te kunnen vergelijken. De jaarlijkse beweging van de planeten is immers net als die van zon en maan, van west naar oost, tegengesteld aan de dagelijkse beweging. Wanneer Saturnus niet in retrograde is, zien we hem dus van Boogschutter in de richting van Schorpioen bewegen. Dan vertraagt hij zijn beweging, komt gedurende enkele dagen tot stilstand (dat was dit jaar onlangs nog rond 29 maart) en gaat op dit moment de andere kant op, naar het westen, in de richting van Antares, die hij echter niet meer zal bereiken. (Bij deze beschrijving is steeds afgezien van de dagelijkse rotatie van de sterrenhemel als

geheel.) Tegen 17 augustus volgt weer een vertraging en een stilstand, en vervolgens weer een voorwaarts schrijden van west naar oost. Na 8 maanden herhaalt zich het hele spel. De oppositie zelf ligt in het midden, zowel in de tijd als ruimtelijk, tussen beide punten van stilstand. Pas begin volgend jaar zal Saturnus Boogschutter binnentreden om daar te blijven tot 1931.

'Hoe langzamer een planeet'... etc.

Mars in oppositie III

Fragment uit de brief van april 1928 (8. Rundschreiben I).

Dit hoort in hoofdstuk 8 op blz. 82 na Afbeelding 14:

De oppositie van Mars komt pas op 21 december, de planeet staat dan in Tweelingen nadat hij vanaf de nazomer gemakkelijk te vinden zal zijn in Stier. Vanaf begin september tot eind december beweegt Jupiter retrograde in Ram, zijn beweging zal goed zijn te volgen. Over Saturnus hebben we het al gehad. Uranus staat in Vissen, Neptunus in Leeuw, vlak bij de ster Regulus, beide planeten zijn voor het blote oog onzichtbaar, en ook voor kleinere telescopen niet zonder meer te herkennen, anders zouden ze natuurlijk niet pas in de 18e, respectievelijk 19e eeuw zijn gevonden!

Bewegelijke maanknopen

Fragment uit de brief van mei 1928 (9. Rundschreiben I).

Dit hoort in hoofdstuk 9 op blz. 87 onderaan, maar nog vóór de laatste zin:

Op dit moment [mei 1928, vert.] ligt de stijgende knoop in Stier, niet ver van de ster Aldebaran (zie afbeelding 16), de dalende knoop ligt in het tegenoverliggende punt van de dierenriem, in Schorpioen boven de rode Antares. In het gebied van Tweelingen, Kreeft, Leeuw enz. stijgt de maanbaan dus nog boven de hoogste positie van de zonnebaan uit. Maar bij de maan veranderen al deze verhoudingen tamelijk snel. Reeds in april van het volgend jaar zal de ene knoop zich in Ram, en de andere zich in Weegschaal bevinden. (Hier worden steeds de sterrenbeelden zelf bedoeld.)

De lusvorming van Jupiter

Fragment uit de brief van oktober 1929 (2. Rundschreiben III).

Dit hoort in hoofdstuk 26 op blz. 249, na de tweede alinea:

Het kan een mooie oefening zijn om de komende maanden Jupiter eens te volgen. Deze komt nu [oktober 1929, vert.] al op in de vroege avonduren en beschrijft vanaf begin oktober een lus. Momenteel staat hij ongeveer tussen de twee helderste sterren in Stier, Aldebaran en de 'hoorn' van de stier. Tussen eerstgenoemde en de Pleiaden zal hij zich retrograde en opwaarts bewegen tot 31 januari 1930 en pas in mei terugkeren in zijn huidige positie.
